

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi leimaverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan leimaverolakiin otettavaksi säännökset saamistodisteiden leimaverotusta koskevasta valvonnasta. Valtion liikelaitokset ehdotetaan leimaverovelvollisiksi. Leimaveron perimisen yksinkertaistamiseksi ehdotetaan, että leimaverot lasketaan täysin

markoin. Leimaverokoneen haltijoina olevat valtion viranomaiset ehdotetaan jätettäväksi tiliviivästyksen johdosta aiheutuneiden seuraamusten ulkopuolelle. Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1989 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Valtion liikelaitosten velvollisuus suorittaa leimaveroa

Leimaverolain 2 §:n mukaan leimaveron suorittamisesta ovat vapaita valtio ja valtion laitokset sekä eräät julkisoikeudelliset yhteisöt. Valtion laitokset ovat vapaita niin kiinteistön saannosta kuin velkakirjoista suoritettavasta leimaverosta samoin kuin toimituskirjaleimaverostakin.

Valtion liikelaitoksista annettua lakia (627/87) sovelletaan liiketoimintaa harjoittavaan valtion laitokseen, johon sitä on erikseen annettavassa laitoskohtaisessa laissa säädetty sovellettavaksi. Liikelaitos toimii paitsi eduskunnan ja valtioneuvoston sille asettamien palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden myös liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti. Kun valtion liikelaitokset harjoittavat tulosvastuullista toimintaa, olisi niiden leimaverovelvollisuuden suhteena oltava samassa asemassa kuin muidenkin liiketoimintaa harjoittavien yritysten. Tämän vuoksi ehdotetaan, että

leimaverolaissa säädetty valtion laitosten leimaverovapaus ei koskisi valtion liikelaitoksia.

1.2. Saamistodisteiden leimaverotusta koskeva valvonta

Velkakirja ja shekkitili- tai muu lainasopimus on leimaverolain 47 §:n mukaan leimattava, kun se annetaan lainkohdassa tarkoitettulle lainausliikettä harjoittavalle laitokselle tai kasalle, mikäli siitä ei ole aikaisemmin kiinnitystä tai maksua haettaessa suoritettu säädettyä leimaveroa, pääoman suuruuden mukaan lainkohdassa säädettyyn määrään. Vekseli on leimaverolain 14 §:n mukaan leimattava, ennen kuin se esitetään hyväksyttäväksi tai maksettavaksi taikka annetaan tai siirretään toiselle. Vekseli on siten leimaveron alainen, vaikka se on laskettu liikkeelle ilman lainausliikettä harjoittavan laitoksen myötävaikutusta.

Leimaverolain 74 §:n mukaan on asiakirjan antajan huolehdittava vekselin ja leimaveron alaisen velka- tai muun asiakirjan leimamerkeillä varustamisesta. Lisäksi jokainen, joka hankkimansa oikeuden todisteeksi vastaan-

ottaa vekselin tai asiakirjan taikka joka sellaisen siirtää tahi vekselin hyväksyttäväksi tai maksettavaksi esittää, on vastuussa siitä, että asiakirja on säädettyyn määrään varustettu leimoin. Siten myös lainausliikettä harjoittava laitos on säännöksen mukaan vastuussa leimaamisvelvollisuuden täyttämistä. Verovastuu valtioon nähden on solidaarinen.

Saamistodisteiden leimaverotus on edellä mainituissa tapauksissa itseverotusta. Itseverotuksen muodossa tapahtuvassa saamistodisteiden leimaverotuksessa ei tapahdu valituskelpoista veron määräämistä. Käytännössä rahalaitokset varustavat velkakirjat leimoin ja toimivat veron kantajina.

Kun saamistodiste kiinnityksen tai maksun saamiseksi tuodaan oikeuteen, autorekisteri-, alusrekisteri- tai ulosottoviranomaiselle, on se leimaverolain 45 §:n mukaan varustettava leimamerkeillä pääoman määrän mukaan. Veron suorittaminen on edellytyksenä kiinnityksen tai maksun saamiselle. Leimaverolain 76 §:n mukaan virkamies, joka vastaanottaa asiakirjan, joka on varustettava leimamerkein, vastaa siitä, että se on oikein leimattu. Vaikka kysymyksessä on saamistodisteesta suoritettava vero, verotus ei ole itseverotusta. Kysymyksessä on viranomaisen määräämistoimi, joka on valituskelpoisen.

Pankkitarkastuslain (548/69) 6 §:n mukaan pankkitarkastusviraston tehtävänä on valvoa, että pankit toimivat lain ja yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjensä mukaisesti, ja suorittaa valvonnassaan olevien yhteisöjen tarkastus niin usein ja siinä laajuudessa kuin valvontatehtävien hoito vaatii. Pankkitarkastusvirastolla on siten periaatteessa mahdollisuus valvoa pankkien toimintaa valtiolle tulevan leimaveron perimisessä. Käytännössä mahdollisuudet tähän ovat rajalliset. Pankkitarkastusvirastolle ei ole myöskään säädetty saamistodisteiden leimaverotuksen osalta vastaavaa valvontavelvollisuutta kuin arvopaperipörssin välityksellä tapahtuvissa arvopapereiden myynneissä ja vakioitujen johdannaisopimusten kaupassa. Verohallitus, jolla on yleinen valvontavelvollisuus leimaveron perimisen suhteen, ja sen alaiset lääninverovirastot ja verotoimistot eivät käytännössä valvo saamistodisteiden leimaverotusta.

Itseverotuksessa verovelvollisella on leimaverolain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeus hakeuksesta saada lääninverovirastolta takaisin erehdyksessä liikaa suoritettu leimaverotus. Veronsaaja ei sen sijaan voi valitusteitse hakea

muutosta, koska itseverotuksessa ei tapahdu valituskelpoista veron määräämisratkaisua. Veronsaaja ei voi nykyisin puuttua myöskään leimaveron maksuunpanomenettelyin leimaveron suorittamisen laiminlyöntitapauksiin muutoin kuin leimaverolain 70 a §:n nojalla tilanteissa, joissa leimaverokoneen käyttäjä on laiminlyönyt veron suorittamisen tai sen oikea-aikaisen tilityksen lääninveroviraston postisiirtotilille. Muissa leimaveron laiminlyöntitapauksissa verohallitus voi tehdä ainoastaan niin sanotun hallintoriitihakemuksen lääninjohtajalle. Hallintoriitihakemus voi koskea vain leimaveron suorittamisvelvollisuutta tai sen oikeamääräisyyttä.

Uusien luotonantomuotojen yleistyessä leimaverolain saamistodisteiden leimaamista koskevat säännökset ovat jääneet tulkinvaraisiksi, ja leimaveron määräytymisessä on esiintynyt ongelmia. Kun leimaveron määrää ja ulottuvuutta koskevat ongelmat nykyisten luotonantomuotojen kohdalla ovat siten yhä yleisempiä ja jotta myös saamistodisteiden leimaverotuksessa toteutuisi tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus, ei nykyistä valvontaa itseverotuksen tapahtuvassa saamistodisteiden leimaverotuksessa voida pitää riittävänä. Myöskään ei voida pitää tarkoituksenmukaisena, että veronsaajalla ei ole käytettävissään laiminlyöntitapauksissa maksuunpano-oikeutta. Tämän vuoksi ehdotetaan leimaverolakia muutettavaksi siten, että lääninverovirastolla olisi itseverotuksen tapahtuvassa saamistodisteiden leimaverotuksessa yleinen valvontavelvollisuus, valvontavelvollisuuden täyttämisen mahdollistava asiakirjain tarkastamisoikeus ja maksuunpano-oikeus.

1.3. Leimaveron pyöristäminen

Leimaverolain 69 §:n 2 momentin mukaan suoritettavan leimaveron määrä pyöristetään lähinnä pienempään tai suurempaan viidellä jaolliseen pennimäärään. Pyöristäminen koskee kaikkia teknisiä leimaveron suorittamistapoja. Leimaverotus pyöristetään samalla tavoin ja riippumatta siitä, miten ja missä leimaverotus suoritetaan.

Leimaveron suorittaminen pennimääräisin leimamerkein ei ole tarkoituksenmukaista niiden oikeellisuuden tarkastamisesta, mitätöimisestä ja painatuksesta aiheutuviin kustannuksiin nähden. Myös valtionalouden tarkastusvi-

rasto on vuonna 1984 antamassaan tarkastuskertomuksessa kiinnittänyt huomiota pienimääraisten leimamerkkien aiheuttamiin kustannuksiin.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan leimaverolakiin tehtäväksi sellainen muutos, että suoritettava leimavero määräytyy täysin markoin siten, että markkojen ylimenevät pennit jätetään ottamatta lukuun. Leimaveron määrää laskettaessa otettaisiin käytettävä peruste kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

1.4. Valtion viranomaiset ja laitokset leimaverokoneen luvanhaltijoina

Leimaverolakiin lisättiin vuoden 1985 alusta lukien uusi 70 a § (885/84). Säännös liittyi leimaverokoneita koskevasta arvokorttijärjestelmästä luopumiseen. Uuden järjestelmän mukaan kertynyt leimavero todetaan leimaverokoneen laskulaitteesta suoraan, ja luvanhaltija suorittaa kertyneen leimaveron määrän leimaverokoneiden käytöstä annetun verohallituksen päätöksen (196/85) 9 §:n nojalla sen lääninveroviraston postisiirtotilille, jonka toimialueella leimaverokonetta käytetään.

Jos leimaveroa ei ole suoritettu lääninveroviraston postisiirtotilille määräajassa, lääninverovirasto maksuunpanee leimaverolain 70 a §:n nojalla laiminlyödyn leimaveron määrän sen maksettavaksi, jolle on myönnetty lupa leimata asiakirjoja leimaverokoneella. Laiminlyödylle määrälle on maksettava veronlisäystä marka sadalta jokaiselta kalenterikuukaudelta siitä päivästä, jolloin vero olisi viimeistään pitänyt maksaa, asetettavaa eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun. Veronlisäystä on kuitenkin suoritettava vähintään 20 markkaa. Jos leimavero on suoritettu määräajan jälkeen, maksuunpannaan veronlisäys jokaiselta kalenterikuukaudelta siitä päivästä, jona vero olisi viimeistään pitänyt maksaa, sen kuukauden loppuun, jona vero on suoritettu.

Lääninverovirasto valvoo siten leimaverokonetta käyttäen suoritettun leimaveron oikeamääräistä ja oikea-aikaista tilittämistä. Osa valvottavista leimaverokoneen käyttöluvan saaneista luvanhaltijoista on valtion viranomaisia ja laitoksia. Valvonnassa on todettu eräitä valtion viranomaisten ja laitosten tilitysviiväyksiä, joista osa on johtanut maksuunpanoon.

Leimaverokoneen käyttöluvan saaneiden valtion viranomaisten ja laitosten leimaverokonetta käyttäen kantamien varojen on valtion tilinpidosta annettujen määräysten mukaisesti yleensä oltava luvanhaltijan käyttämällä valtion postisiirtotilillä, kunnes ne siirretään lääninveroviraston postisiirtotilille. Valtiolle ei siten voida katsoa aiheutuvan sellaista menetystä tiliviivästyksen johdosta, että se edellyttäisi veronlisäyksen maksuunpanemista. Veronlisäyksen maksuunpano on tarpeetonta myös sen vuoksi, että valtio sekä maksaa että vastaanottaa saman suorituksen. Yksittäisten virkamiesten mahdolliset virkatehtävien laiminlyönnit tiliviivästytilanteissa on tutkittava erikseen. Verohallitus on antanut lääninverovirastoille valtion viranomaisia ja laitoksia leimaverokoneen luvanhaltijoina koskevat ohjeet. Kun edellä mainituista syistä valtion viranomaisten ja laitosten tilitysviivästykset eivät edellytä maksuunpanotoimenpiteitä, olisi leimaverolain 70 a §:n mukaista maksuunpanomenettelyä selkiinnyttävä siten, että lainkohdan säännöksiä ei sovelleta valtioon ja sen laitoksiin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole mainittavia taloudellisia vaikutuksia eikä niitä ole mahdollista tarkkaan arvioida. Pennimääräisistä leimamerkeistä luopuminen säästää painatuskuluja. Saamistodisteiden leimaverotuksen valvonta todennäköisesti hieman lisää leimaveron tuottoa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että leimaverovapaus ei koskisi valtion liikelaitoksista annetun lain mukaisia liikelaitoksia.

69 §. Pykälän 2 momenttiin sisältyvän pyöristyssäännön mukaan suoritettava leimavero määräytyisi täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätettäisiin ottamatta lukuun. Käytettävä peruste otettaisiin kuitenkin huomioon pennin tarkkuudella. Leimaveron määrä saattaa päättyä penniin erityisesti silloin, kun leimaveroa on suoritettava tietyn prosentin mukaan joko kauppahinnasta tai velkakirjan pääomasta.

70 a §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan valtioon ja sen laitoksiin ei sovelleta maksun laiminlyönnistä johtuvia seuraamuksia koskevia säännöksiä.

74 §. Pykälään, johon sisältyvät säännökset leimaverosta vastuussa olevista, ehdotetaan lisättäväksi lääninveroviraston saamistodisteiden leimaverollisuuden valvontaa koskevat säännökset.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan lääninverovirasto valvoo vekselin ja velka-asiakirjan leimaamisvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista.

Jotta lääninverovirasto voisi valvoa saamistodisteiden leimaamisvelvollisuuden oikeellisuutta, sillä tulee olla mahdollisuus saada hal-

tuunsa tarvittavat asiakirjat ja muu selvitys. Tästä ehdotetaan otettavaksi säännös pykälän 3 momenttiin.

Pykälän 4 momenttiin sisältyisi maksuunpanoa koskeva säännös. Lääninverovirasto maksuunpanisi vekselistä tai velkakirjasta suorittamatta jääneen leimaveron veronlisäyksineen vekselin tai velkakirjan antajan maksettavaksi. Veronlisäys määrättäisiin 70 a §:n 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla.

92 §. Pykälän 4 momentin valtion puhevalan käyttämistä koskeviin säännöksiin lisättäisiin viittaus lain 74 §:n 4 momenttiin.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

3. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus olisi käsiteltävä siinä järjestyksessä kuin valtiopäiväjärjestyksen 68 §:ssä on uudesta tai lisätystä yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavasta verosta säädetty.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 2 §, 69 §:n 2 momentti ja 92 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § 11 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (976/87), 69 §:n 2 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (419/80) ja 92 §:n 4 momentti 8 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (305/88), sekä

lisätään 70 a §:ään, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1984 ja 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetuissa laeissa (885/84 ja 591/87), uusi 4 momentti sekä 74 §:ään uusi 2—4 momentti seuraavasti:

2 §

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, lukuun ottamatta valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoi-

tettuja liikelaitoksia, kansaneläkelaitos, Kehitysrahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy ja Suomen Pankki sekä virka-asi-
oissa valtion viranomaiset.

69 §

Suoritettava leimavero määräytyy täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätetään ottamatta lukuun. Leimaveron määrää laskettaessa otetaan käytettävä peruste kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

70 a §

Valtion ja sen laitoksiin ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty.

74 §

Lääninverovirasto valvoo vekselin ja velka-asiakirjan leimaamisvelvollisuutta koskevien tämän lain säännösten noudattamista.

Lääninverovirastolle on vaadittaessa esitettävä valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja muu tarpeellinen selvitys.

Jos 1 momentissa tarkoitettu vekselistä tai velka-asiakirjasta ei ole suoritettu leimaveroa

säädettyssä ajassa, lääninverovirasto maksuunpantee leimaveron veronlisäyksineen 1 momentissa tarkoitettun vastuuvollisen suoritettavaksi. Laiminlyödylle tai määräajan jälkeen suoritettulle leimaverolle määrätään veronlisäystä siten kuin 70 a §:n 2 ja 3 momentissa on säädetty.

92 §

Leimaveron suorittamisvelvollisuutta ja määrää koskeva valitus voidaan tehdä myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää silloin verohallitus, kuitenkin niin, että 62 §:n 2 momentissa, 74 §:n 4 momentissa, 81 §:n 1 momentissa, 87 §:n 3 momentissa ja 94—98 §:ssä tarkoitetuissa lääninveroviraston ratkaistavissa asioissa valtion puhevaltaa käyttää lääninverolautakunnassa oleva verotusasiames.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 1988

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ulla Puolanne*

Laki

leimaverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 6 päivänä elokuuta 1943 annetun leimaverolain (662/43) 2 §, 69 §:n 2 momentti ja 92 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § 11 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (976/87), 69 §:n 2 momentti 12 päivänä kesäkuuta 1980 annetussa laissa (419/80) ja 92 §:n 4 momentti 8 päivänä huhtikuuta 1988 annetussa laissa (305/88), sekä

lisätään 70 a §:ään, sellaisena kuin se on 21 päivänä joulukuuta 1984 ja 26 päivänä kesäkuuta 1987 annetuissa laeissa (885/84 ja 591/87), uusi 4 momentti sekä 74 §:ään uusi 2—4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, kansaneläkelaitos, Kehitys- aluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy ja Suomen Pankki sekä virka-asi- oissa valtion viranomaiset.

Ehdotus

2 §

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaat, sen lisäksi mitä jäljempänä säädetään, valtio ja valtion laitokset, *lukuun ottamatta valtion lii- kelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoi- tettuja liikelaitoksia*, kansaneläkelaitos, Kehi- tysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy ja Suomen Pankki sekä virka-asi- oissa valtion viranomaiset.

69 §

Jos suoritettavan leimaveron määrä päättyy yhteen, kahteen, kuuteen tai seitsemään pen- niin, pyöristetään se lähinnä pienempään vii- dellä jaolliseen pennimäärään. Jos suoritetta- van leimaveron määrä päättyy kolmeen, nel- jään, kahdeksaan tai yhdeksään penniin, pyö- ristetään se lähinnä suurempaan viidellä jaolli- seen pennimäärään.

Suoritettava leimavero määräytyy täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätetään ottamatta lukuun. Leimaveron määrää laskettaessa otetaan käytettävä peruste kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

70 a §

Valtioon ja sen laitoksiin ei sovelleta, mitä edellä tässä pykälässä on säädetty.

74 §

Lääninverovirasto valvoo vekselin ja velka- asiakirjan leimaamisvelvollisuutta koskevien tämän lain säännösten noudattamista.

Lääninverovirastolle on vaadittaessa esitettä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vä valvontaa varten tarvittavat asiakirjat ja muu tarpeellinen selvitys.

Jos 1 momentissa tarkoitettua vekselistä tai velka-asiakirjasta ei ole suoritettu leimaveroa säädettyssä ajassa, lääninverovirasto maksuunpanee leimaveron veronlisäyksineen 1 momentissa tarkoitettun vastuuvollisen suoritettavaksi. Laiminlyödyille tai määräajan jälkeen suoritettulle leimaverolle määrätään veronlisäystä siten kuin 70 a §:n 2 ja 3 momentissa on säädetty.

92 §

Leimaveron suorittamisvelvollisuutta ja määrää koskeva valitus voidaan tehdä myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää silloin verohallitus, kuitenkin niin, että 62 §:n 2 momentissa, 81 §:n 1 momentissa, 87 §:n 3 momentissa ja 94—98 §:ssä tarkoitetuissa lääninveroviraston ratkaistavissa asioissa valtion puhevaltaa käyttää lääninverolautakunnassa oleva verotusasiamies.

Leimaveron suorittamisvelvollisuutta ja määrää koskeva valitus voidaan tehdä myös valtion edun valvomiseksi. Valtion puhevaltaa käyttää silloin verohallitus, kuitenkin niin, että 62 §:n 2 momentissa, 74 §:n 4 momentissa, 81 §:n 1 momentissa, 87 §:n 3 momentissa ja 94—98 §:ssä tarkoitetuissa lääninveroviraston ratkaistavissa asioissa valtion puhevaltaa käyttää lääninverolautakunnassa oleva verotusasiamies.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .*

